

PAUS FRANCISCUS

Sleutels tot zijn denken

Mariano Fazio

PAUS FRANCISCUS

Sleutels tot zijn denken

Tweede, vermeerderde druk
met paus Franciscus' catecheses over het Onzevader

Profetie

*Vanuit het engelenbastion
kondigt mij de echo van trompetten aan:
jouw zwarte president
en mijn Amerikaanse Paus*

Perla Castaña Molina de Gianella
El bastión de los ángeles
Cardón, Buenos Aires 1983, p. 32.

INHOUD

INLEIDING	9
I. <i>MISERANDO ATQUE ELIGENDO</i>	13
1. De roeping	13
2. Werk, gezin, lijden	16
3. Van novice tot kardinaal van Buenos Aires	20
II. VANUIT DE BESCHOUWING VAN JEZUS CHRISTUS	23
1. Het perspectief van het geloof	23
2. Christocentrisch geestelijk leven in de Kerk	24
3. Primaat van de bovennatuurlijke middelen	28
III. EROPUIT GAAN NAAR DE EXISTENTIËLE PERIFERIEËN	33
1. Leerlingen van de Meester	33
2. Eropuit gaan om mensen te ontmoeten	35
3. Evangeliseren aan de periferie	39
IV. DE HERINNERING LEVEND HOUDEN	47
1. De herinnering van Gods barmhartigheid	47
2. Een geloof dat cultuur wordt	51
3. De volksvroomheid	54
V. DE DIALOOG AANGAAN	65
1. De Kerk in dialoog. Het voorbeeld van de heilige Johannes Paulus II	65
2. Dialoog met een rabbijn	67
3. Dialoog in evangelisatie	71
4. Op zoek naar een samenleving van dialoog en ontmoeting	74
VI. PERSOONLIJKE GETUIGENIS	79

EPILOOG VOOR SPAANSTALIGEN	87
APPENDIX	91
Brief van aartsbisschop Bergoglio over het gebed	
BIJLAGE VOOR DEZE UITGAVE	99
Catecheses van paus Franciscus over het 'Onze Vader'	
'Heer, leer ons bidden'	100
Wij kunnen God alles vertellen	104
Blijf bidden, want er komt een antwoord	107
Jij hebt een Vader die van je houdt	112
Je bidt nooit voor jezelf alleen	116
Gods perfecte liefde	121
Het gebed verdrijft elke angst	126
God komt spoedig!	129
God wil het allerbeste voor ons	133
Vader, geef ons wat we nodig hebben om te overleven	137
Niemand van ons is perfect	141
Als jij niet vergeeft, zal God je ook niet vergeven ..	145
God strijdt altijd met ons, niet tegen ons	150
Wij allen weten wat het kwade is	154
Bidden als kinderen van God	158

INLEIDING

In zijn toespraak tijdens de algemene vergaderingen van kardinalen die voorafgingen aan het conclaaf, schetste kardinaal Jorge Mario Bergoglio in enkele zinnen de noodzaak om de wereld te evangeliseren, dé bestaansreden van de Kerk. Hij riep op om elke autoreferentiële¹ en wereldse houding te laten varen, en eropuit te gaan om de zielen te ontmoeten. Hij refereerde aan Christus die ons er van binnenuit toe aanzet. “In de Apocalyps zegt Jezus dat Hij voor de deur staat en klopt. Logischerwijze zegt de tekst dat Hij op de deur klopt om binnen te gaan... Maar ik denk aan al die keren dat Jezus van binnenuit klopt opdat wij Hem naar buiten laten komen. Een Kerk die op zichzelf gericht is houdt Christus voor zichzelf en laat Hem niet naar buiten komen”.

De kardinaal van Havanna, Jaime Lucas Ortega, kreeg toestemming van de paus om de aantekeningen van deze toespraak te publiceren, die kardinaal Bergoglio met de volgende woorden afsloot: “Wat betreft de volgende paus: het is een man die, vanuit de beschouwing en aanbidding van Jezus Christus, de Kerk helpt om uit zichzelf te treden naar de existentiële periferieën², die haar helpt om de vruchtbare moeder te zijn die leeft van ‘de zoete en troostrijke vreugde van het evangeliseren’”.

Na het verrassende nieuws van het aftreden van Benedictus XVI, hebben de kardinalen die verenigd waren in het conclaaf, bewogen door de Heilige Geest, vervolgens op 13 maart 2013 Jorge Mario Bergoglio gekozen als 265ste opvolger van de heilige Petrus. Hij was degene die in hun

1 De term *autoreferentieel* is afkomstig uit de literatuurwetenschap en betekent: ‘naar zichzelf verwijzend’.

2 *Existentiële periferieën* is een van de termen die kardinaal Bergoglio in zijn aantekeningen had onderstreept naast: *evangelisatie*, *naar de periferieën*, *autoreferentieel* en *geestelijke wereldlijkheid*. Het woord periferie wil hier zoveel zeggen als: ‘grens’, ‘rand’, ‘marge’, ‘uiteinde’.

ogen de meeste voorwaarden verenigde om de Kerk naar de existentiële periferieën te leiden. Zelf omschreef hij zich als *de paus gekomen van het andere eind van de wereld*. Sindsdien wordt er steeds meer bekend over het werk dat hij deed in Buenos Aires juist ten gunste van hen die – vanuit wereldlijk perspectief – beschouwd worden als *overbodigen, gemarginaliseerden*.

* * *

Het boek dat de lezer in handen houdt is door mij geschreven toen ik nog van de verrassing moest bekomen van de aankondiging van kardinaal Tauran. Het boek is snel geschreven – de publicatiedatum is dichtbij 13 maart 2013 – maar wel met veel aandacht en vanuit de persoonlijke overtuiging dat er een noodzaak is om de geestelijke wortels van Paus Franciscus bekend te maken. Ik hoop met deze bescheiden bladzijden bij te dragen tot een betere kennis van zijn persoonlijkheid om zo katholieken te helpen zich met meer genegenheid en doeltreffendheid aan de persoon van de paus te hechten. Moge daarbij de wens van een eigentijdse heilige, de heilige Jozefmaria Escrivá, uitkomen: *Omnes cum Petro ad Iesum per Mariam!*, dat wij allen, geheel verenigd met de paus, naar Jezus gaan door Maria³.

Ik heb het geluk gehad om kardinaal Bergoglio vanaf het jaar 2000 vrij regelmatig te ontmoeten. Met hem en met andere Argentijnse bisschoppen heb ik de onvergetelijke ervaring gedeeld van de Vijfde Algemene Bisschoppenconferentie van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, die plaats vond te Aparecida in Brazilië van 13 tot 31 mei 2007. We logeerden in hetzelfde hotel en ons dagelijks leven stelde mij in staat hem beter te leren kennen. Na mijn

3 S.J. Escrivá de Balaguer, *Forja*, Rialp, Madrid 1992, nr. 647. Nederlandse uitgave: Jozefmaria Escrivá, *De Smidse*, De Boog, Amsterdam 1999.

terugkeer in Argentinië in 2008, na 27 jaar afwezigheid, hadden wij de gelegenheid elkaar dikwijls te ontmoeten. Tegenwoordig ben ik de regionaal vicaris van de Prelatuur van het Opus Dei voor Argentinië, en vanwege deze taak is het contact frequenter geworden. Ik bewaar brieven van hem alsmede de herinnering aan zijn telefoontjes over gemeenschappelijke zaken en zorgen.

Deze bladzijden zijn geen getuigenis in strikte zin, want zij willen vooral zijn geschriften en verklaringen toelichten. De opzet is eenvoudig. Het eerste hoofdstuk betreft een beknopte biografie met zijn geestelijke roeping als invalshoek. Vervolgens zullen we proberen enkele kenmerken van zijn geestelijk leven te beschrijven, om uit te komen bij de verschillende uitingen van zijn apostolische hartstocht. Op zoek gaan naar zielen, een pastoraat opbouwen dat verankerd is in de herinnering aan het goede dat de Heer ons verleend heeft, zowel aan de gehele mensheid, aan elk volk afzonderlijk, als aan ieder van ons. Om zo met allen, christenen, joden, gelovigen van andere religies en atheïsten, een dialoog aan te gaan, om de Waarheid te bereiken van Hem die van zichzelf gezegd heeft: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven* (Joh. 14,6). Het boek eindigt met een persoonlijke getuigenis en met een boodschap van kardinaal Bergoglio aan de priesters van Buenos Aires uit 2007, die uitstekend zijn geestelijke en apostolische betrokkenheid weergeeft.